

Expunere de motive

Agencia Națională Antidrog: peste 1.000.000 de seringi pe an se utilizează de către consumatorii de droguri injectabile în București. Multe dintre ele zac aruncate în spații publice - prin parcuri, în scări de bloc, pe stradă - reprezentând un pericol pentru sănătatea publică, în special pentru copii. Soluția pentru aceste probleme a fost deja implementată în mai multe țări europene.

Prezenta propunere legislativă urmărește protejarea comunităților locale de riscurile asociate consumului de droguri în spații publice (pe stradă, în parcuri, în scări de bloc, piețe, gări). Acestea sunt legate de abandonarea materialului de injectare (seringi, ace) pe stradă și de posibila infectare cu HIV, Hepatita C și alte virusuri a celor care intră în contact cu acestea. Copiii și tinerii adolescenți sunt cei mai vulnerabili la aceste riscuri. De aceea, este nevoie de o completare a Legii 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri în vederea stabilirii condițiilor de funcționare și autorizare a unor servicii de tip Cameră de consiliere și consum supravegheat de droguri. Acestea sunt facilități sanitare sterile amenajate special în care persoanele dependente de consumul de droguri injectabile pot fi monitorizate de echipe multi-disciplinare de profesioniști. Prin intermediul acestor camere, se vizează acordarea de servicii de consiliere a consumatorilor în scopul tratării dependenței și mutarea consumului ilegal de droguri din spațiul public în aceste zone de consum pentru a reduce riscurile asociate acestui tip de consum. Camerele de de consiliere și consum supravegheat pot funcționa în regim public, privat sau mixt, autorizate conform legii.

Strategia Națională Antidrog 2013-2020¹,

Camerele de de consiliere și consum supravegheat, dotate cu seringi sterile și personal specializat, ca tip de serviciu în interes public, aduce beneficii, în principal, comunităților locale, dar și consumatorilor de droguri, întrucât reduce răspândirea, între aceștia și de la aceștia către populația neconsumatoare, a diferitelor boli, precum HIV și Hepatita C dar și riscul de decese în urma supradozelor. Astfel de camere apar menționate în rapoartele Agenției Naționale Antidrog încă din anul 2005 (Raport Național privind situația drogurilor 2005², elaborat de Observatorul Român pentru Droguri și Toxicomanie).

Strategia Națională Antidrog 2013 – 2020 – document elaborat de Agenția Națională Antidrog și adoptat de Guvernul României, propune diversificarea serviciilor de asistență pentru consumatorii de droguri ca măsură necesară pentru îmbunătățirea

¹ http://www.ana.gov.ro/doc_strategice/documente%20strategice%20nationale/SNA_PNA.pdf

² <http://www.ana.gov.ro/rapoarte%20nationale/raport%20NATIONAL%202005.pdf>

accesului consumatorilor de droguri la servicii de asistență specializată. (Strategia Națională Antidrog 2013-2020, p.22). De asemenea, Raportul național privind situația drogurilor, elaborat de Agenția Națională Antidrog enumeră printre recomandările sale "Explorarea posibilității de a deschide camere de consum" (pg. 26)³. Cu toate acestea, în România nu este posibilă nici măcar pilotarea unor servicii de acest tip, în condițiile reglementărilor actuale.

Experiența internațională

Conceptul camerelor de consiliere și consum supravegheat a fost pus în practică la mijlocul anilor '80 în alte state dezvoltate. În acest moment peste 90 de astfel de facilități funcționează în Germania (26), Spania (7), Olanda (37), Elveția (17), Luxemburg (1), Norvegia (1), Danemarca (4), Grecia (1), Australia (1) și Canada (1).

În cele mai multe cazuri, reglementarea și autorizarea camerelor de consiliere și consum supravegheat a fost posibilă prin exceptare acestor facilități de la normele legale anti-drog – similar prezentei propuneri de modificare Legii 143/2000.

În 2007 a fost înființată Rețeaua Internațională a Camerelor de Consum de Droguri (International Network of Drug Consumption Rooms - INDCR) ale cărei obiective sunt să împărtășească din cunoștințele și experiențele profesioniștilor din domeniu, să contribuie la îmbunătățirea metodologiei de funcționare și la înființarea unor camere de consum noi.

Populația țintă pentru locațiile de consiliere și consum supravegheat

Locațiile de consiliere și consum supravegheat ar viza în primul rând protejarea comunităților locale de riscurile asociate consumului de droguri în spații publice și ar fi folosite de consumatorii de droguri injectabile, din zone în care consumul în spațiul public este frecvent. Majoritatea acestora sunt persoane aparținând unor grupuri vulnerabile (romi, persoane fără adăpost, persoane care practică sexul comercial).

Conform Anchetei comportamentale și serologice (BSS-Behavioural Surveillance Survey) derulate în 2012 în rândul consumatorilor de droguri injectabile (CDI) din București de către Romanian Angel Appeal și Carusel cu suportul Agenției Naționale Antidrog, 49,6% dintre aceștia consumă substanțe comercializate sub denumirea de „droguri legale” sau „etnobotanice” (SNPP), 40,5% heroină și 5,8% metadonă. Frecvența injectării la ultima folosire a drogului principal era de peste 4,27 ori: peste 5 injectări pe zi - 22,8%, 3-5 injectări - 35,5%, sub 3 injectări - 41,7%. La ultima injectare, 19,3% dintre CDI au declarat utilizarea de seringi nesterile, iar 20,1% au declarat că altcineva a mai folosit seringă utilizată de ei. Dacă se iau în considerare și celelalte echipamente de injectare, 52,7% dintre participanții la studiu au folosit

³ http://www.ana.gov.ro/rapoarte%20nationale/RN_2013.pdf

echipamente de injectare nesterile. Acestea sunt seringile pe care le vedem abandonate în spații publice.

Reducerea riscurilor

European Monitoring Center for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA) a publicat două rapoarte cu privire la camerele de consiliere și consum supravegheat, în 2004 și în 2010, care arată că aceste servicii sunt accesate de grupurile vulnerabile și sunt parțial acceptate de comunități și actorii cheie. De asemenea, acestea ajută la reducerea riscurile asociate consumului de droguri în spații publice, ajută la îmbunătățirea stării de sănătate a utilizatorilor de droguri și la reducerea comportamentelor la risc, pot contribui la scăderea numărului de cazuri de supradoză și a infecțiilor cu HIV, VHB și VHC, și contribuie la reducerea incidentelor legate de tulburarea ordinii publice.

În funcție de obiectivele și prioritățile fiecărei camere de consiliere și consum supravegheat existente, pot fi identificate o serie de beneficii, atât pentru comunitățile locale, cât și pentru indivizii utilizatori de droguri.

Reducerea impactului pe care îl are consumul în public asupra diferitelor categorii de populație este evidențiată prin:

- vizibilitate mai scăzută pentru utilizatori, în special în zone cu trafic intens (puncte turistice, școli, piețe, gări etc.)
- mai puține seringi aruncate în locuri publice, pericol real la adresa sănătății publice;
- mai puține incidente legate de tulburarea liniștii publice;
- creșterea calității vieții și a siguranței în comunitate.

Beneficiile legate de reducerea riscurilor de sănătate asociate consumului de droguri includ, dar nu se limitează la:

- asigurarea accesului la echipamente sterile de injectare pentru reducerea riscurilor legate de transmiterea infecțiilor cu HIV, hepatita B și hepatita C;
- acces la servicii medicale de bază pentru consumatori, fie prin intermediul unui medic sau al unei asistente ca parte a echipei de profesioniști, fie prin referirea consumatorilor către servicii adecvate;
- supervizare medicală sau acces rapid la servicii de urgență, în special pentru cazurile de supradoză;
- consiliere psiho-socială, referire către servicii specializate de detoxifiere și tratament substitutiv etc.

Serviciile oferite în camere de consiliere și consum supravegheat sunt evaluate periodic, atât din perspectiva beneficiilor, cât și a riscurilor. Printr-o astfel de evaluare au trecut serviciile oferite în camera de consum din Australia (The Sydney

Medically Supervised Injecting Centre - MSIC), în perioada 2007-2011. Raportul elaborat de KMPG arată că funcționarea camerei de consum a avut un impact pozitiv asupra scăderii numărului de cazuri de supradoză, funcționează ca nod de trecere către serviciile de substituție sau detoxifiere, a redus semnificativ problemele legate de injectarea în spațiul public și a contribuit la scăderea numărului de infecții cu HIV sau VHC. Și alte evaluări arată rezultate similare.

Petre Florin Manea

